

Locuinta Redactorului:
si
Cancelaria Redactiunii:
e in
Strata Morarilor Nr. 13.

Misericordie nefrancate nu se vor
mai decât numai de la coresponden-
tii reguli ai „Federatiunii“
Articoli transisi si nepublicati se
vor arde.
~~~~~

FEDERATIUNEA

Diurnal politici, literari, comerciali si economici.

Va esî Marti-a, Joi-a, Sambat'a si Dominec'a, demanet'i'a

Pest'a, ^{24 aprilie}
_{6 maiu} 1868.

Tendintele guvernului ungurescu de a monopoliza tote libertățile in favorul elementului dominant și de a sugrumă tote drepturile celor alalte naționalități, ni se areta, pre dî ce merge, totu in mai mare chiaritate. Cuvintele ministrului presedinte, spuse in siedintă a dietale de la 4 l. c.: „că guvernul actual va procede cu tota asprimea si nu va concede ca să se agiteze pre fatia contra constitutiunii si intregității ticei“, respicate in dieta dupa cunatarea unui deputatu romanu, atunci candu se scie că pres'a romana nu agiteaza contra nimului, ci pretinde mai drepturile națiunii romane, — nu potu însemna altă de cătu că guvernul ne spune in termini mari, ceea ce de altmintera sciem să pana acum'a, elu va intrebuintă tote mediuloclele ce-i stau spre spusuni, pentru a sufoca graiul națiunii noastre, căruia a ne amută, pentru a stinge totu ce nu este bonim cu: unguru, națiune unguresca, pa-unguresca, drepturi unguresci, constituuiunguresca, pamentu ungurescu, aeru ungurescu etc. de unguresci. Cumca cuvintele citate ale ministrului presedinte intr' adeveru, avemu să le intieguem asă precum le esplicaramu, ne argumenta si ministrului interclor d. Wencheim, care reiese de una dîlă unci deputatiuni serbesci că „cu reasale numai una națiune esiste in Ungaria cea giara, si cui nu-i place să se tienă de acesta na-ține, placa emigreze.“ Intrebămu acuñ pre tota amărta romanesca, că o declaratiune atâtă de ordinea căstă nu-i este de ajunsu, casă veda ce poate acceptă la guvernul ungurescu, ce se dîce constitutiunalu? ce au domnii situatiuni momentane. Intr' a le- nu mai una națiune este astă-di in Ungaria, nu si elementul ungurescu, minoritatea locuitorilor terei este, care se bucura de drepturi si libertăți, era majoritatea precum penitoria a ticei, celealte națiuni sunt supuse acelui elementu, acelei minorități, nuntu nendreptățile, neconsiderate, ca si candu n'ar' este. Intr'ace'a nu ne-am capetatu esistintă dă la unguri, nici nu vomu concele să ni-o denegi, cu datu mai putinu vomu suferi să ne dechiare de straini in patriano stra. Nu, pentru că am castigatu pamentul care lu locuim, cu sangele, l'am aperat de seculi a sangele si cu averea nostra si avemu buna spantia, că drepturile avute si castigate cu aceste sacifice nu voru remană multu tempu in manile ce-bru ce le-au usurpatu.

Siedintele dietei unguresci incepă a fi mai interesante. In siedintă a de astă-di dep. Rannicher (sas din Trania) presintă una petitiune d'in Sighisior'a, care se plange pentru delaturarea comesului alesu pre vieta. Rannicher cere a se consideră si petitiunea astă in legatura cu celealte trei petitiuni ce susținuse mai innainte. Abiè siediu in se și că se scola dep. Fabricius (d'in Sighisior'a) si susterne o contrapetitiune a „majoritatii liberale (!) a Sighisiorilor“, cari se dechiară prea multiemiti cu procedeia ministeriului ungurescu descoperindu-si tota in-crederea. Nu scim ce va fi cugetandu dlu Rannicher cantandu la d. Fabricius, cum se chinuesce maltratandu limb'a unguresca, ca să laude guvernul si legele d'in 1848. — atât'a in se scim, că daca toti mandatarii „sasiorilor“ (Jungsachsen) si voru sei reprezentă si aperă parerile ca d. Fabricius, — apoi au gatatu-o. Onorea aplauselor, cu cari majoritatea guvernamentală a urmarit franturele de cuvinte a le numitului deputatu, am schimbă-o totdeun'a prea bucurosi cu risetele si sgomotulu, cu care intempina ace'a-si majoritate pre acei-a d'intre deputatii națiuitilor, cari stau neclatiti pre terenul drepturilor națiunii loru.

Dupa acestu incidente venă la pertratare proiectul de lege in caus'a greco-orientalilor. Ministrul cultelor Etvesiu si-motivă proiectul intr' o vorbire mai lunga. Precum amintisem cu alta oca-siune, numitul ministru facuse unu amendamentu la acestu proiectu in favorulu grecilor, si asă se escă intrebarea: că ore să tramita acesta modificare mai antâiu la sectiuni séu să se desbata deodata cu proiectulu. Au vorbitu mai multi pro si contra, si a trebuitu mai bine de $\frac{1}{2}$ de ora numai pentru a se otari: cum să se puna intrebarea? In urma se decise a se pertrată proiectul cu adausu cu totu. Dupa câte-va vorbiri desbaterea generale se inchiașă si se procese la desbaterea speciale. Acă se incinse o disputa lunga, indata la titlulu proiectului. Bravovatzki pretinse a se adauge si cuventulu „ortodoxu“, si pentru acestu cuventu decurse desbaterea pana pre la 2 ore, candu se inchiașă primindu-se titlulu proiectului neschimbătu.

D'in strainetate mai insemnămu, pre langa cele impartesite mai la vale, că pre candu Anglia se lupta cu compunerea conflictului internu, ce se esca intre guvern si parlamentu, Francia si-continua inarmăriile. Scirile de pace, cu cari se mai silesu foile oficiai si semioficiai să amagesca publiculu, si pierdu totu mai tare insemnata si tote scimnele prevestescu una sghiditura cumplita, a le cărei urmări anevoie le pote prevede minte omenesca.

Dîta Ungariei.

Siedintă casei deputatilor d'in 4 maiu la 10 ore a.m.

Presedinte C. Szentiványi, notariu L. Horváth. Dintre ministri au fostu de fatia: Andrásy, Lónyai, Wencheim, Eötvös si Gorove.

Cetindu-se procesulu verbale d'in sied. tr. se autentica. — Presedintele prezentea literale credintiunali a le lui T. Péchy, deputatu alesu in cerculu aleg. Szikszo in cottulu Abauj. C. Degenfeld cere concediu; — i se dă. Se prezenteaza scisorile sosite la presediu.

Dup' aceste c. I. Andrásy pune pre mes'a ditei legea santiunata despre infinitarea camerei comerciale si industriali. Notariul cetesce legea santiunata si estu modu s'a publicatu.

Fr. Deacu presinta o rogare, in carea cetatea Pest'a petitiunea, ca instrumentele de feru ce se aducu d'in strainetate pentru apaductul numitei cetăți, să fia scutite de vama. Rogarea se transpună la comisiunea petitiunaria.

Ministrul Wencheim responde, precum amintit in nrulu tr. in numele intregului ministeriu la intercaliunea lui Cichi facuta in privintă de solvări prin brachiu a clubului democratic d'in Pest'a.

I. Gull deputatulu d'in Sighisior'a (Trnia) interpeleaza pre ministeriu in privintă despuseiunilor ce se urmeza in Transilvania fatia cu pres'a. El lucrea scitu dfei dep. intercalatoriu, că in Transilvania si pana astă-di sunt in vigore legile de presa d'in tempulu lui Bach; si domnii pusestiunii nu intardă a aplică cu tota rigorea censură preventiva, admonitionile, confiscările prevedute in legea de presa a lui Bach; pentru motivarea assertelor sale dă ceteri unei admonitioni, ce a capetatu redactiunea diurnalului „Heraist. Ztg“ de la primariulu cetății Sabiu, care acusa numita redactiune cu tendintie anticonstituitionali. E informatu si despre aceea, că in Transilvania si adi domnesce censură preventiva. Aceste-su motivele, d'in cari face urmatori a intercaliune: Fiindu că mai multe diurnale se vaeta neincetatu, cumca diuaristică d'in Transilvania este restrinsa intr' unu modu necuviintiosu — pune urmatoriele intrebări minibristrilor de interne si justitia: 1. Sciu ministrui, că in Transilvania cu deosebire diuaristica si anume foile politice germane d'in Sabiu sunt espuse amenintările si admonitionilor organelor guvernului si că domnesce censură preventiva? 2. Facutu s'a despuseiuni séu daca nu, are guvernul

Pretialu de Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . . 4 fl. v. a.
Pre siese lune . . . . 7 fl. 50 cr.
Pre anul intregu . . . . 15 fl.

Pentru Romania:
4 galb. pre ann. — 2 galb. pre $\frac{1}{2}$ de annu, — si 1 galb. pre $\frac{1}{4}$ de annu.

Pentru Insertiuni:
10 cr. do linia, si 30 cr. tapa timbra pentru fisele care publica-une separatu. In Locul deschis 20 cr. de linia
Unu exemplari costa 10 cr.
~~~~~

de cugetu a face numai decât, ca regulamentulu de presa să se aplice in sensu constituuiale si librale fatia cu tote foile fără deosebire, ca să nu se mai practiseze admonitionile si urmările admonitionilor, si ca să nu se mai aplice censură preventiva?

Fr. Deacu e de parere, că prin deslucirea ce va dà ministeriulu, reulu nu va fi vindecătu; doreșe imbunatatire mai radicale; intreba nu s'ar potă introduce si in Trnia pres'a libera? Pres'a libera e postulatul primu si celu mai de lipsa alu libertății; starea abnormală, ce esiste adi in Trnia, nu se poate sustine pana ce se va decide cestiunea Uniunei etc. Deci propune, ca diet'a să provoce pre ministeriu, ca să asterna unu proiectu: cum s'ar potă introduce libertatea de presa si in Transilvania? (Aprobare.)

I. Andrásy dice, că si pana ce va respunde ministrul de justiția, voiesce a dechiară, că guvernul punendu man'a preferele guvernării Trniei s'a ingrijită a face reformări si in privintă presei, dar d'in caușa multimei lucrărilor s'au intardiatu. Dupa ce in se legea despre Uniune va recere mai lungu tempu, cu inviorea casei guvernului e gata a propune deosebitu unu proiectu de lege referitoriu la pres'a d'in Trnia.

L. Berzenzey poftesc ca să se edica, că nu se va face lege de presa deosebita pentru Trnia, ci se va introduce si acolo legea de presa d'in Ungaria.

V. Babesiu a vorbitu cam urmatorie: Reulu nu e in legea de presa, ci in aplicarea ei; in tempulu lui Belcredi inca a esistat in Transilvania totu aceea lege de presa, ce esiste astă-di, si totu-si nu eră atunci neci admonitioni, neci censura preventiva, neci procese de presa. Dar' astă-di se aplică totu aceea-si lege cu o rigore, ce domnia numai anno Bach si Smerling.

I. Andrásy: Deput. Babesiu vede eroarea in aplică ea legilor; in astă privintia nu potu consimti cu elu. Altu-cum guvernul va procede si de acum cu rigore; că-ci daca dlu Babesiu se provoca la guvernele lui Bach, Schmerling si Belcredi, cari au concesu a agită in contră intregității ticei si in contră legilor sustatorie, — „guvernul actual e constitutiunale — potu asecură pre dlu deputatu — nu va concele, ca să se agiteze pre fatia in contră constitutiunii si intregității ticei.“ (Aprobări sgomotose).

Apoi trecundu-se la ordinea dfei P. Chirali raporteaza in caus'a călei ferate de Fiume. Raportul se va tipari si se va pune la ordinea dilci.

In siedintă viitoria (6 maiu) va fi la ordinea dfei proiectulu de lege pentru afacerile basericiei gr. orient.

Reproducem d'in „Vaterland“, organulu aristocrației translaitane, esentia unui articlu de fundu, intitulat „consociu translaitanu“, dreptu dovada, că procedură aristocratiei magiarilor e desavuata categorice de colegii loru translaitani:

„Domnii magari — ei sunt nascuti cavaleri. Dupa o lunga apesare le suride sorteau si acum traescu fără grige de adi pe mane, nu cugeta la trecutu si inca mai putinu la viitoriu. Ei joca, salta, jubileza — pe rip'a vulcanului, de-asupra unei mine de prau. — Totu omulu a concesu magiarilor drepturile si reabilitarea drepturilor loru; noue ne-au faculturie nespusa acca reabilitare. Antâia-si data de multi, multi ani resuflaramu liberu si d'in adencimea inimii. — Da, acum Austria e salvata! Să ne fimu insielatu noi?“

Se pote. Sunt nature, cari sciu suferi tota nenrocirea cu pacintia exemplaria, cu noroculu in se potu fereti. Tota lovită noua a sortii pare a-i face d'in ce in ce mai tari; de căte ori i-stimtoresce o lipsa noua, spiritulu florutu-de un'a descopere fontane noue de mediu-loce; nu le pasa de nici una nedreptate. Puneti-i in catusie, ei remanu liberi; puneti peciorulu pe cerbicea loru, si in pulbere ei sunt totu cavaleri. — Dar schimbati sceneria! Dati totu acelor nature potere si autoritate, si ei nu voru sci, ce să facă cu ele. — Cu ambiție si nebunie loru perdu tempulu celu pretiosu. — Ei, cari nu voiau a sierbi, nu sciu nici a domni. D'in apesati se facu apesatori. Pe cei ce i-am admirat in dilele calamității loru — in dilele splendori loru le dămu dosulu cu dispreziu. Astu-feliu de omeni erau calverii Angliei in secolul alu siepte-spre-dieciile; astu-feliu de omeni sunt inca astazi in multe tiere remasitie nobilime

vechie. Respektaveri, pana ce dicu bă devinu demni de dc sprijinut, candu e vorba a dîce Da, si inca la tempulu său.

Ce erau Stuartii, cavalerii anglesi in secolul XVII, aceea să fia magiarii, ca natiune in secolul alu XIX?

Să disu de multe ori, că magiarii sunt o rasa, ce de cade, apune, more. Era mare odata acăstă rasa, — d'in marimea ei de atunci a remasă numai fodulă si egoismul. Pentru problemele positive ale unui popor de cultura in tempulu celu nou, ei nu se potu intrebuită. Asă vorbiu neamicii loru. Noi, amicii loru, erămu de alta parere, si amu contradisă acelora-a. Poporul, care a luptat o luptă ca acăstă, de două dieci de ani, poporul, care a luptat o luptă gloriosa, poporul acestă dăceanu noi, are inca unu viitoru mare. — Dati-le spatiu si tempu, si ei voru aretă, ce potu. — Puneti-i naintea unci probleme, devenite de dinsă, si ei voru deslegă-o in modu splendidu. Ei voru evită smintele altora-a, nenorocirea. — Ei voru purisă gresieleloru d'in 1848, si in sborul victoriei voru inaintă pe cararea, ce le-a presemnat-o proverbită. Asă vorbiu noi. Dar astădi? D'in dă in dă crescă in noi temerea, că neamicii magiarilor au judecatu despări, deasă mai aspru, dar totusi mai nimeritu, de cătu noi, binevoitorii loru amici.

D'in dăua, candu au luatu magiarii frâculu in mana, să ar fi putut face multu spre binele Ungariei, spre salutea Austriei. Nu s'a facutu nimicu. D'in contra s'a cumulat o sarcina mare de deturie morale, sacină de deturile morale ale Ungariei. Ei au grigiu numai de sine, si acăstă e culpă cea mai mare, ce o pot comite o natiune. — Natiunea, care face de acesto, porta pre frunte semnul lui Cainu, e stersă d'in carteza celorui vii. Nu vomu numeră gresielele, ună câtă ună. Ungaria se poate intorce inca, si atunci noi sunu si aplacati a uită. O pusetiune mare, enormă inse, trebuie să li-o tienem naintea ochilor; tocmă la acăstă nu le pără place loru a eugetă, pe cundu noi la cele latte pusetiuni mai că ne-amu incedre consciintiei loru.

Pentru ca să pota dispune si domnii după placere in casă propria, Ungaria a ruptu legatură cu noi. Noi tacem, suntemu muti, dar nu suntemu orbi. Afara de aceea, inse in casă nostra propria ni s'a pusă unu maestră, unu micu despota, care ne tiraniseza cu ajutoriul magiarilor. De multu sunu si gatau-noi cu acelă, inse ajutoriul magiarilor, autoritatea magiarilor, intrigă magiarilor tiene pumnul celu de feru pe cerbicea nostra. Ungaria dar' ne incatenează, ceea ce face maestrul nostru, Ungaria o face. — Pentru tote frivolițăsi crimele, ce se comitu in Cislaitană, Ungaria a respundietoria.

Pentru tote pecatele trecute, presinte, si viitorie, fia fatia cu baserica, cu imperatul său imperiului, fia fatia cu regatele si tie-rele, cu soiurile, si natiunile, pentru tote pe-catele, de la celu mai mare pană la celu mai micu, pentru tote e respu-dietoria Ungaria naintea lumii intregă. Pentru tempulu celu pretiosu, ce se perde, pentru frumosetele ocașioni, ce trece fără de a fi intrebuită, pentru rescola, ce se prepara in ascunsu, pentru tradarea in manele contrariului naturalu, in manele barbatului liberalu — natiunalu „de sange si feru,” pentru tote faptele si intrelasările — Ungaria trebue să ne respunda odata nouă si monarcie. Nu preste astă său cee-alalta partidă, preste tote partidele d'in Ungaria, preste tote clasele, preste totu omulu, care aru si potutu ajută si nă ajută, preste ei preste toti, de susu pana josu, preste natiunea intregă — vina sangele nevinovat! Nu ne vomu apucă noi de instrumentul miserabilu, pe acăstă lu-vomu aruncă cu disprețiu intr'unu cotu său lu-vomu frange: Je autorul intel-lectualu, pre reservistulu moralu lu-vomu trage la respon-dere. Consotiu „translaitanu” pote solvi, se va dîce odata, solvesca dara; pentru ce s'a facutu „consotiu”!

Si noi?

De amu ajungo odata acolo, er ni-aru si manele lă-gate, ca prin anii de la 1850 incoce. Nu va fi vin'a nostra. A cui va fi dara vin'a? Acelui-a care ni-a legatu manele.

S. Coron'a Ungariei e d'in șeredire roman*).

Rom'a dara n'a fostu mai multu nici „eterna” nici „domn'a lumei”; nu e deci mirare, că Constantiu, ca si d'in seninu, asă dicundu fără vatemare de de sufletu, i-infige o rana de morte, decretandu mu-tarea scaunului imperatiei la strintorea Traciei. In analele Republicei e insemnatu cumca poporul, fiindu-i devastata cetatea prin Gali a voită a trece cu locuintă in Veji, apelandu unu singuru Camilu la Iouc-statoriul, la Marte; si poporul a statu locu-lui; ma, d'in contra Veji a trebuitu să se mute la Rom'a cu „Dina” sa cu totu, la unu simplu apelul alu Augurului „Visne Iuno Roman ire? Volo; e, dar' au morit Camili!

Constantiu, ca mai nainte Diocletianu, (in Nicomedia) si-a fostu propus a stramută metropolea lumei de ceea lature a bosforului, in Asia anteriora la Iliu, cuibulu Troianilor, mai apoi la Sigeu, apoi la Calcedonu; decătu totu-si in urma a invinsu avanta-giurile Bizantului.

La anulu Romei 1083, si d. Cr. 330 intr'o diu'a solemnă, apusul să se muta la resaritul; Imperatul cu famili'a sa, guvernul intregu, adeca 7 ministri in frunte cu prefectul pretoriul, notabilii

*) A se vedea nr. Fed. 61 si 62.

Romei, consulii, cestorii, patricii titularii, nobilimea înalta, mii si mii de cetățeni, unii din interesu, parte constrinsi se imbarca de la Brundusiu, de la Adriatica prin marca Ionica Egeica, Elespontu, Pro-pontidea, si desbarca la strintorea Traciei.

Aici pre ruinele Bizantului, care cu pucinu mai nainte se surupase de totu prin legiunile lui Galienu (Byzantium vero a Severo Pertinace in bello contra Pescenium Nigrum, post triennalem obsidionem ferentum eversum fuerat: deinde restauratum, Gallieni milites sic deleverant ut nullus ex antiquis permaneret incola. Vedi Christoph. Pezelii Theol. D. Mellifici Historici Pars II. pag. 263), asupra ruinelor adaptate cu sangă din seculi in seculi, se dedica una nouă cetate; inse in locul lui Joue Capitolinulu, si in locul belicosului Marte, primesce de patronu o femeia blanda, pre Maria Virginica. Se relică templete, (se pune fundalmentul S. Sofia), palatiuri, amphitheatre, si totu feliulu de edificiuri după normă celor d'in Rom'a vechia — pentru dragul celoru cu su-veniri de la locul natalc — cu o pompa nespusa. Cetatea cu porturile sale primește noile intăriri; si se numesce Rom'a nouă (éra-si pentru dragul romanilor migrati.) Numirea acăstă inse cu tote că s'a santiunat prin lege, curendu s'a schimbă prin lingusitorii in Constantiana, Constantinopolis.

Rom'a nouă inse, fiastra Romei vechie, prin marirea sa, ca a unei-a „phoenice” ce sesatura din sangele său, a intunecat marirea Romei antice, — ca si orecandu Tirulu pre Sidoniu, si Cartagen'a pre Tiru, — ma a lancedit spiritul si poterile natiunali, — ce au mai intrecutu — ale apusului intregu. Celu care a simftu in vietă a prindendu-se o schințea in peptulu său la o simpla ruina, la o stanga gola, la o campă deserta, ce o scie impreunata cu marirea trecutului, acelu-a va fi cumpenindu mai bine ce insemna Capitoliul Romei, Campulu lui Marte, Forulu, Columna lui Traianu s. c. l, a fire tote acestea parasite, de imperatu, si de faptorii mai de frunte ai imperiului. Căci cu curtea imperatresa, cu guvernul, si cu familiile mai stralucite se muta tesaurul, artile, sciintele, si astfelui se ucide precumpenirca, sentiulu ambițiunei natiunali; se taia nervul vital alu comerciului, precum a insemnatu si istorică de renume: Haec transitio Imperii in novam Romanam (quae tamen ut Constantinopolis diceretur, usus obtinuit) magnam Imperio mutationem fecit, qua Italiae, et totius Occidentis status plurimum language factus est; si Hieronimu mai adauge cum că stracurendu-se mai tote ornamentele Asiei, Europei si Africii la Bizantiu, cetățile cele-alte s'au desertat, ca să se infrumusețe Rom'a nouă: Constantinum nudasse urbes, ut Constantinopolin ornaret.

Acum, care are, de si pucina, cunoștinția a istoriei profane si basericesci, si va fi facandu consideratiuni si combinatiuni paralele intro evinemintele ulteriori politice si religiunari in Rom'a vechia si in Rom'a nouă, va devenit la a ceea convigere firma, cumă de la anulu 330. d. Cr. de la stramutarea imperiului de la apusul la resaritul, se dateaza desbi-narea formală politica a orientului de occidentu*), care a si urmatu indata cu moarte lui Teodosiu; se dateza imparechiarea basericei, in orientale si Occidentale, urmata formalmente mai tardiu.

Tote poporele incepându de la linia despartitoria, (cum am dîce mai simplu, d'in dreptă Istrului, — mai in susu cu ceva de la desertarea Oltului — intindindu a linia intre ambele Mesii, pre langa Traci'a si Macedonia, pre la terminii Epirului preste Dyrrhachium intre marea adriatica si Ionica pana preste Marea Mediterana, la terminii estremi (apusenii) ai Egiptului, si considerandu de la Dunarea in fieriora (standu cu facia spre Media-di) totu contingentul Europei si Africii, ce cade spre mană drepta, au intregit politice si basericesce a pusulu; era provinciele din stangă d'in Europa pana la Chersonesu (Crimea), d'in Asia pana la Tigrul si Eufrat, si d'in Africa Egiptul si Libia, — fecera contingentul politiciu, si in scurtu si basericescu alu Orientului, dăcemu totu, pentru că atunci altele nu figurau in lume — precum vediura in partea drepta in contingentul imperatiei apusene, ori de a stangă la orientu, ma după cum s'au si colonisatu mai tardiu cu migratiunea poporelor, — s'au inițiatu, si s'au grupat atâtă religiunarminte, cătu si politice sub vulturul Românii. Si, lucru de minune, „emblema” Romci si a imperiului a avut două capete; (de aici panger'a cesariale a Austriei, si Rusiei) unul menit pentru de a ocruti „resaritul” era celu-alaltu pentru de a vigilă asupra apusului;

*) Lini'a de la versatul' a Nestului intinsa către influ-sul Escamului despartă dieces'a Traciei de a Daciei (Iul Aurelianu), precum lini'a de la gur'a Drilului, dusa către influ-sul Drinului in Savu, despartă dieces'a Iliricului, de prefec-tur'a Iliricului, si mai in urma acăstă linia, prelungita pre meridianul 37 pana la Sirtea mare in Africa, formă de separare intre imperiul oriental si occidental. Vedi A. Tre-bon. Laurianu Ist. Rom. pag. 113.

cestu-a cu scaunulu in Rom'a vechia, celu-cubulu in Rom'a nouă.

Baserică lui Cristu, — care in cei trei secoli mari, suferise mai multu probă divinitati sale persecutiunile cele amare, — numai sub Constantiu a inceputu a se organiză formalmente. Si, după tur'a lucrului, organizatiunica religiunaria, s'a formatu organizatiunei politice; adeca metropole cercuitul cutârci-a prefecture, (erau 4) diocese (13) si provincia (cu număr 116) politice romane fostu totu-odata desemnata de scaunu patriarchie arciepiscopescu, si mitropolitanu basericescu, cu risdictiunea esercinda in ambitulu departamenta respective. De cătu Rom'a „eterna”, „lumină luna” se consideră de capu politicu alu toturor prefectelor, dioceselor si provinciilor, deci natural si episcopulu Romci — s'a considerat spiritual ca si capu alu intregei biserici a lui Cristu cu protulu primipilii apostolilor Petru cu Paulu au mari politici — nu scim — intilegemu numai Petru, căci Paulu a fostu numai discipulu adoptat — nu cumva a luat instrucțiune in acesta privita de la magistrul loru Cristu; său nu e con-natiune temeraria, a parasi Palestina si Siria, la noul creștinat, si a se intemeia cu scaunul Rom'a cea superba, care a sfaramu coronele pantului, si a miscatul inca si pre „Dieii gentilor” ca conglomereze in „Panteonul” său, său, ce vorbind daca chiaru Rom'a a pregătit calea civilisatii calea creștinismului, pentru lumea intregă, eluptul dreptulu celu mai eclatantu alu poporelor „drumul internaționalu.”

Poporele lumei antice, preste totu considerate vietuito in o epoca crasa de ignoranta, nete-lerintia si isolatiune. A predă si a ucide prumutatu totu ce a fostu strainu, era în-tate natiunala, chiaru poporul celu alesu jidorscă (altecum celu mai netolerant, mai isolat in lume, prin urmare celu mai olosu si pana astă-di), ocu-tat sub regimul teocraticu avă scrisu ca devisa in colectele natiunale: dinte pentru din Astfoliu comerciul poporelor atâtă pre contine cătu si pre mare era impreunat d'in tote pările pericole de victia si se intreprindea si executa cu mărturie; nu ca si alti, candu treceau sburandu si migandu preste tieră si hotare straine, inarmati multu cu unu ploariu. Dece la atari popore feroce la spitalul blandetilor religiunari si civilisa-riu sub semnalulu crucii: „iubesc si pre i-miciti tei”, ar fi fostu lacru aproape cu nepotim daca nu cumva celu mai antăiu poporul intre poporele lumei, — fia fostu pre ocale ascuns a provintiei, ori si numai după legea continuu lucrurilor, după o luptă crunta de siepte seculi, cinsa cu lumea vechia intregă (cu poporele Africii, frunte cu domn'a mărilor Cartagen'a superba Amilcarii si Anibalii săi coi mari, cu poporele asiatici, in frunte cu Antiochii si Mitridatii nedumeriti, cu tote poporele Europei de preste Rinu si Dunare — nu aru fi fostu derimat murii despartitori, murii chinesi, redicati pana in nori de a desparti poporul de poporu; supunendu sub sceptrul Romanei provinciele lumei cunoscute, ca asă pre temporile imperatului Augustu, candu s'a nascutu Mesia se inchida baserică lui Ianu, si poporele implicate, să schimbe armele cu aratru, era apoi mai tardi invictaieii lui Cristu, ca indivizi si etatii ai acelui-a-si imperiu Romanu, să pota propaganda mari pedeche religiunea cea nouă creștină de la Egipt si Etiopia, pana de partea m.-nopti si apus, chiaru si in Rom'a, unde de nu ar fi fostu (ceva) libertate de principie de vorba, si de scrisu (adi de pariu) in dar s'ar fi opintitul apostolului San-Petrus sau Paulu cu vorba si cu epistole (Vedi faptele apostolilor) a intemeia comuna creștină, s'au cu unu ventu, daca dreptulu internaționalu alu poporelor nu si aru fi fostu eluptat garantia, sub firmă a numi-rii romane, atunci apostolii cadiendu in manile jidovilor, ori paganilor, in dar' aru fi a petru la cesariul; e dar' si almintrea inca a cadiutu optima paganilor! cadiutu! inse, numai atunci, cand după mai multe batâi si inchisori, acum semenat semintă neperitoria a credintei lui Mesia, inca intru inimile cele inpetrite ale idololatriilor.

(Va urmă)

Transilvani'a.
Copiele Plenipotintielor, alaturate la petițiunea Romanilor transilvani, susținuta Maiestatice Sale imp. reg. in 30. dec. 1866.

(Urmare)

XIX. Plenipotintia.

Data in Valea Sasului 8 octobre 1866.

Suserisi: Ioan Copacianu, m. p. v-protopopu gr. c. in tractelor Alicișu si Siomfalau, Ioan Cergedi, m. p. Ioan Onteanu, m. p. preotu gr. c. in Spelnaca. Zachanu Aldea m. parocu in Farau, Ioan Angelu, m. p. par. in Benedicti-

Ioanu Pocanu, m. p. docinte, Augustinu Decianu, m. p. docinte, Macsimu Ursu, m. p. docinte, Christianu Manu, m. p. par. gr. c. in Gambutiu, Grigoriu Adresianu, m. p. parouc gr. c. in Nandrea, Vasilie Olariu, m. p. docinte in Gambutiu, Andronie Papu, m. p. parouc in Alecsiu, Grigorie Gerasimu, m. p. parouc gr. c., Alesiu Hosu m. p. parouc gr. c. in Silee-ung. Ioanu Luca, m. p. cantor si docente, Joane Orosu, m. p. proprie de pamant, Alesandru Filiu, m. p. proprietariu, Samuil Ratiu, m. p. proprietariu, J. Gerasimu, m. p. Basiliu Moldovanu, m. p. proprie cruciei de argintu cu corona pentru merite, Georgiu Macaveiu, m. p. Josifu de Cupacianu, m. p. Petru Ocosiu, m. p. cancelistu, Joane Popoviciu, m. p. Demetru Papu, m. p. parouc si proprie, Joane Papu, m. p. docinte, Joane Popa, m. p. parouc in Cufelucu, Vasilie Popa, m. p. cantor, Georgie Tempianu, m. p. docinte si cantor, Vasilie Candea, m. p. parouc gr. c. in Ganfalau, Jane Almasianu, m. p. Michaela Lapu, m. p. parouc gr. c. Săkafay, Teodoru Almasianu, m. p. parouc gr. c. Gavrila Popa, m. p. proprietariu, Ioane Popu proprietariu Gabriele Bogatianu, m. p. parouc gr. c. in Blasielu, Mihale Olteanu, m. p. docinte gr. c. Alessandru Dosia, m. p. propriet. Ioane Crisanu, m. p. parouc, B. Oprea, m. p. teologu gr. or. Jacobu Boiu, m. p. teologu gr. or. Aureliu Ratiu, m. p. parouc gr. c. Georgie Oprea, m. p. parouc gr. or. Joane Oprea, m. p. docinte gr. or. Patriciu Popescu, m. p. docinte si cantor gr. cat. Joane Mera, m. p. parouc gr. c., Nicolau Circa, m. p. parouc gr. c., Basiliu Stoianu, m. p. parouc gr. c., Mihaila Molnariu, m. p. proprietariu, Isidoru Copaceanu, m. p. parouc gr. orient. Joane Cucuia, m. p. cantor gr. or., Simionu Popoviciu, m. p. cantor si docinte, Vasilie Troianu, m. p. cantor gr. cat. Gerasimu Mihu, m. p. docinte gr. cat., Andreiu Molnaru, m. p. proprie in Cetatea de Balta, Mihailu Copacianu, m. p. parouc gr. resar. (56.)

XX. Plenipotintia.

Data in Muresiu Sunt'a-An'a 13 octovre 1866. si Osiorheiu 13 octovre 1866.

Suscrisi: Iosifu Niulasiu, m. p. parouc si protopopu in M. Osiorheiu Arone Mateiu, m. p. parouc, Demetru Alessandrescu, m. p. proprietariu, Daniele Manu, m. p. proprie si parouc gr. c. in Bardosiu, Basiliu Danila; m. p. preotu gr. c. Elie Rechita, m. p. proprie si parouc in Samsindu, Ioane Lănciu, m. p. parouc gr. c. in Culsim, Michaela Suciu, m. p. parouc gr. c. in Minesiu, Ioane Montani, m. p. parouc gr. c. in Madarasiusu de campia, Ioane Ocosiu junior, m. p. proprie in Madarasiusu de campia, Romanu Alessandru, m. p. proprietariu, Demetru Florianu, m. p. parouc gr. c. in Bandulu, Ioane Cornelius Codarescu, m. p. proprie in Oroju, Danila Suciu a: Harhai, m. p. parouc gr. c. in Uralgiulu secuescu, Vasiliu Viciu, m. p. parouc gr. c. in Niresteu Alessiu Viciu, m. p. cooperatoru in Niresteu, Georgie Muresianu, m. p. parouc gr. c. in Hamien, Teodoru Sierbanu, m. p. parouc in Ny. Karagonsalva, Vasiliu Sierbanu, m. p. parouc in B. Madarasiusu, Cendantiu Laslu, m. p. parouc in St. Lona, Ioane Laslu, m. p. cooperatoru si adm. Ioane Muresianu, m. p. parouc gr. c. in Sacedu, Michaelu Tataru, m. p. parouc, Esechitu Popu, m. p. parouc gr. c. in Erneu, Nicolau Laslu, m. p. parouc in San. Giorgiu de Marisie, Basiliu Hosu m. p. cooperat. gr. c. in Mrasalatu, Ioane Murariu m. p. cantor si docinte in Mrasalatu, Georgie Comisu m. p. cantore si docinte in Suacanu. (28.)

XXI. Plenipotintia.

Data in Ighiu la 24. octobre 1866.

Suscrisi: Ioane Moldovanu m. p. parouc gr. c. d'in Ighiu, Ioane Chisbacu m. p. proprie in Ighiu, Ioane Florescu m. p. proprie in Ighiu, Iosifu Angelescu m. p. proprie in Ighiu, Ioane Masimu m. p. parouc gr. res. in Ighiu, Ioane Papu m. p. proprie d'in Ighiu, Nicolau Hada m. p. proprie in Ighiu, Ioanu Livesiu m. p. Nicolau Bota Popu m. p. posesoru in Siardu, Paulu Mezeiu Buianu m. p. in Siardu, Moise Popa lui Todoru m. p. Nicolau Papu m. p. parouc gr. c. d'in Siardu, Asentiu Severu m. p., Ioane Angelu m. p. proprie in Cricau, Grigoriu Mezeiu m. p. proprie in Cricau, Petru Trutia m. p. parouc in Cricau, Petru Jomoleanu m. p. docinte, Ioanu Seicanu m. p. docinte in Cricau, Iacobu Angelu m. p. cautoru in Cricau, Stefanu Munteanu m. p. judele com., Nichita Crisanu m. p. parouc in Cricau, Nicolau Nestoru m. p. poss. in Bucerdea vinoasa, Michailu de Popu m. p. parouc in Bucerdea, Ladislau Popu m. p. proprietariu in Bucerdea, Nicolau Giurca m. p. parouc gr. cat. in Bucerdea vinoasa, Iacobu de Papu m. p. proprie in Bucerdea vinoasa. (26)

XXII. Plenipotintia.

Data in Gherla a. 1867.

Suscrisi: Ioanu Vanciu m. p. episcopulu de Gherla, Macdonu Popu m. p. prepositu capit. gr. c. in Gherla, Ioane Andreu m. p. canonico arcidiaconu gr. cat. de Gherla, Stefanu Biltiu m. p. canonico scolast. gr. cat. alu Gherlei, Michaela Sierbanu m. p. canonico cancelariu gr. cat. in Gherla, Ioane Sodoru m. p. canonico praeb. in Gherla, Gabriele Manu de Boerfalva m. p. jude supr. alu comitatului Solnoci int., Ioane Cucu m. p. asesoru de sedria si poss. in Solona, Ioanu Filipescu m. p. c. r. mag. proc. si proprie in Desiu, Iosifu Crisanu m. p. proprie si not. de sedria, Andreiu de Francu m. p. not. sedriale si proprie in Buzasius, Alesiu Bogdanu m. p. possesoru in Cazdriora, Samsonu Martianu m. p. possesoru in Mihaiu, Petru Muresianu m. p. cancelistu si proprie in Sire-

aga, Stefanu Galeanu m. p. poss. in Desaena, Ioanu Barbu m. p. cancelistu, Daniele Lic'a m. p. v.-fisc. si poss. in Sanguigiu, Iosifu de Lemeni m. p. prototiscalu si proprie, Clemente de Hosu m. p. asesoru si proprie in Soosmez, Petru Anca m. p. v.-comite si proprie, Ioane Muresianu m. p. proprie in Mintiu si Gherla, Iacobu Seceleanu m. p. cancelistu si proprie in SZ.-Ujfalui, Petru Bosca m. p. cancelistu si proprie in Bathiu, Michaela Zavoianu m. p. proprie in Ragbai Galatiu, Simeonu Bocia m. p. proprie in Losardu, Alimpiu Barboloviciu m. p. protop. Giulei, Michaela Ivascu m. p. profesoru de teologia, Victore Mihali de Apia m. p. Dr. si profes. de teologia, Eusebiu Cartie m. p. prof. de ss. teologia, Nicolau Moldovanu de St. Ujfalui m. p. arcivariu diecesanu, Gregoriu Muresianu m. p. protopopu de Semergita, Ioanu P. Popu m. p. protopopulu Ciceu Criseului, Samuelu Cupasi m. p. parouc gr. orient, Ambrosie Popu m. p. preotu in Sergesiu, Ioane Colcearul m. p. v.-prot. si profesoru, Andreiu Antoniu m. p. protopopu gr. cat., Lazaru Huza m. p. not. consistoriale, Michaelu Bohetielu m. p. jude prim. si propt., Michaela Ciacoiu m. p. proprie in Doboca, Simeonu Tiple m. p. cancelistu si propt. in Elena, Augustu Muntanu de Füzes m. p. v.-fiscalu si proprie in Soteleni, Vajdaháza si Nicola, Georgiu Popu Fogarasiu m. p. notariu sedriale si proprie in Fogarasiu, Aloisu Popu m. p. possesoru, Elie Bercianu m. p. proprietariu (44).

ROMANIA.

Cuvantarea dlui J. Bratianu rostita in Camer'a Romaniei la 24 martiu, 5 aprilie, respunsu la vorbirea dlui Codrescu.

D-loru onor. d. Codrescu a inceputu sê dica, cä scie, cä prin infaciarea proiectului d-lui, asiè cum a fostu inehipuitu, cu tote acele mesuri, are sê si atraga tote calumiile, cä o se revolte lumea contra d-lui; in adoveru e forte eroicu candu cine-va si iè curagiului se faca ce-va, avendu convingerea, cä o se atraga asupra-si blastemele lumii intrege, daru nu e eroicu, nu e curagiul, candu face unu lucru, in urm'a caruia scie, cä va atraga acele blasteme asupra natiunei sale, (aplause). Asiu fi inticlesu eroismulu dumnelor dac'aru fi facutu astufel in cätu ace'a revolta sê nu fie de cätu contra d-loru, d'aru fi scrisu prin jurnale, prin brosuri, si ori cum altu-fel, er nu prin unu proiectu do lege, unde se fia supscrissu si presiedintele Camerei facundu astufelu solidaria Camer'a si chiaru natiunea (aplause).

Amu primitu epistole, d-loru, nu de la adversarii ci de la amicii nostri, de la acei straini, care au luptatu pentru cau'a Romana si eu mai multa desinteresare chiaru de cätu multi Romani, aceia ne scriu in tote dilele, cä dispositiunile acestea suntu in contra intereselor noastre natiunale, c'aceste mesuri nu se potu justifică suptu nici unu punctu de vedere. D. Codrescu ne a facutu descriptiunea unor populatiumi, care corupte de israeliti a ajunsu intr'o stare vrednica de plansu. D. Codrescu n'avea nevoia sê ne aduca marturisirea, care negresit u e d'o mare autoritate, a onor. d. Cogalnicianu, fiindu cä si eu amu calotorit u si amu strabatutu Romanii si amu vediutu tote acele rele, si-am luate mesuri, inainte de a vedè unu singuru protestu d'in partea d-lui Codrescu seu a altor'a. Candu am inceputu eu a luate mesuri, pucini d'in acei eroi de adi se interesaseru macaru de a cunoce acele nevoie: pucini simtisera, pucini se facusera martirii acelor nevoi, si multi pote au sploatat cestiunea dar putini au facutu sacrificii (aplause) pentru acele nevoi. Eu anulu trecutu in faci'a protestariloru contra coloru ce anu amu facutu. . . (O voce d'in drepta. Nimicu!)

N'amu facutu nimicu, fiindu c'ati luatu ace'a nevoie, si v'ati servit u dinsa ca de o arma politica; n'ati fostu impinsi de sentimentalu acel'a de a tamadui unu reu, ci de alte cugetari.

D. Codrescu v'a spusu, cä cestiunea acesta nu esta d'in acelea cari se potu tamadui intr'o singura dì. In adevaru o rana care o sufera o natiune de secli nu se potu vindecă intr'o dì. D. Condrescu a dîsu pe urma, cä trebuie sê cugetâmu multu. Ei bine, de ce ore d-lui si a imicii d-sale, carii au vediutu cä trebuie multa gandire, a venit u se surprinda Camer'a cu acelui proiectu si nu ne-a chiamatu si pre noi sê ne consultâmu cu totii, sê ne gandimu impreuna. D-loru m'au acusat u pe mine candu am cerutu discutiunea unui proiectu de urgintia, cä voiescu se surprinda Camer'a, si cu tote acestea eu nici o data n'amu adus o cestiune in Camera, fără a pune mai nante pe toti deputatii in positiune de a o avè in mana si a o studia. De ce, d-loru, d-vostra cari strigati asta-di cu atâta focu, n'ati venit u ati vediutu, cä eu ca ministru am datu doue trei circulare contra vagabondilor si circulare basate pe legile tierii noastre, si ale tutoru tierelor. Si candati audiu protestarile facute in strainatate in contra acelei mesuri, de ce dicu, nu ati venit sê radicati glasulu si sê sustineti guvernulu?

Ei bine, tocmai pentru cä sciti cä, cestiunea este asià de delicata, trebuia s'aveti recursu la luminile toturor u er nu se venit u idei esagerate, si sê diceti inca c'ati voit u sê isbiti, s'atingeti simtiemintele amortite ale natiunii s'ale guvernului? De ce sê nu credeti, cä si natiunea, si guvernul simte acele nevoie ca si d-vostra? Ore numai d-vostra sciti, cä daca ne am lasa napaditi de vagabondi, am suferi, am fi reu? (D. Georgiu Platonicu suferiti.

D-loru, mi se pare cä tocmai onor. d. Codrescu care a vorbitu pentru prim'a ora asta-di in cestiunea evreilor, a fostu platonicu atinsu pana acum. Eu ince sciti, cä chiaru d'in cau'a cestiunei evreilor am fostu silitu se me retragu de la guvern.

Daca propiatorii erau mai moderati si nu se lasa a se tarì de tinereti a d-loru, daca ar fi fostu mai putinu pasiunati, eram u pot s'au fîmu in parte vindecati pan'acum de aceste plage. Dar in locu de a se moderà, d-loru indata ce am isbutit de a mai linisi acelui vuetu d'in strainatate, vinu asta-di si radica Europa la noue protestatiuni si facu ca natiunea sê-si pierda tempulu.

Cätu pentru cele ce dîce d-nu Codrescu, cä au inceputu sê fia cetatienii amenintati in districtulu Iasiu, amenintati cetatienii romani de către israeliti, acest'a este o esageratiune, d'in cele mai triste. Cine potu crede, cä natiunea romana, va fi smerita de cătiva straini ce se afla in tier'a ei? (sgomotu) ati dîsu, cä s'au insultat unu cetatianu la Iasi si cä de ce procurorul n'a venit sê-si faca detori'a sa? Ce ar fi dîsu inse d-nu Georghiu, cu toti amicii d-lui daca procurorul ar fi venit u se faca procesu, candu vede in tote dilele, cä se insulta si deputati si corporile legiuitoru si poterea executiva, candu vede cä unele jurnale mergu chiaru pe d'asupra nostra toturor u fără ca sê fia cătu de putinu marginite? Nati redicatu contra acestei licintie nici o data glasulu; d'in potriva, si guvernul atacutu si d'insulu cä-ci am voit u mai inainte de tote se obincinuim natiunea — chiaru sacrificandu amorul nostru propriu — cu libertatea presei; de aceea guvernul n'a voit u sê faca nici chiaru una procesu de presa, si-acum veniti se dici, cä fiindu cä unu ovreu au dîsu unu cuventu necuviniosu unui romanu, de ce procurorul n'a venit sê faca procesu? Dar de s'aru fi facutu unu asie actu absurd, d-v., singuri o credu pentru onorea d-v., ati fi protestatu.

S'a mai dîsu, cä e presiune d'in afara asupra ministeriului presiune asiè de mare, in cätu pe mine mai cu deosebire m'a pus in trist'a necesitate sê viu sê facu nu numai unu pasu inapoi, dar sê facu si o lasitate, fiindu cä ar fi o lasitate d'in parte-mi a atacâ o lucrare pe care n'asi crede-o in adeveru vatematorie Statului Romanu. Dar onor. d-nu Codrescu, care m'a crediutu capabilu d'a face o lasitate, trebuia sê aiba perulu albu ca mine, trebuia sê fi suferit u ani intregi in puscariele Europei, si pe urma se vina sê dica, cä sum capabilu de unu asemenea actu, (aplause). Nu, d-loru, n'a fostu infamia, n'a fostu lasitate. N'amu venit suptu presiunea cutari'a seu cutari'a poteri sê ve facu acëst'a rogatiune. Asta-di nu se mai spendiura nimine, asta-di nu mai e curagiul a resiste poterii straini. Am facutu-o cum vanu spusu, pentru cä sum ingrijat u viitorul tinerului nostru Statu, pentru cä asta-di chiaru Statele cele mai mari, cele mai mari, cele mai poterice, suntu legate cu societatile globului umanu, au o solidaritate intre dinsele si nu potu o natiune sê traiesca, fiindu reprobata de tota lumea, puindu-se afara d'in societatea umana. O natiune nu se ucide numai prin tunu si baioneta, dar si prin reprobatiunea generale, si eu ve declaru, cä nu voi avea nici o data curagiul sê espunu natiunea mea la reprobatiunea neamului omenescu intregu, (aplause.) Eu n'amu protestatu, dar am rogatu pe onor. d-ni propiatori sê si retraga proiectul. N'amu dîsu nimicu altu; domnul Codrescu e destul de inteliginte ca sê gasesca argumente spre a me combate, fără sê aiba trebuinta d'a pune in gur'a mea cuvinte pe cari nu le am dîsu. Eu amu dîsu, cä daca acele mesuri esagerate voru fi executate, chiaru sentimentele d-loru romaneschi se voru revoltă. Cum dar au potutu d-nu Codrescu sê mi intreca cuvintele se dica cea ce eu n'amu dîsu? D-lui scie, cä nici o data n'amu avutu convictiunea, cä sentimentele d-sale nu sunt romaneschi. — Am rogatu, repetu pe onor. domni sê si retraga propunerea d-loru, si sê fia incredintati, cä natiunea romana nu e morta, e mai viu de cätu totu d'aura, cä simte nevoie sale si cä e gât'a a lui dispozitii energice pentru a le vindecă; dar natiunea n'are trebuinta de coups de canon. (Applaue).

Candu cu alta osa si au venit u petitiune, si fără sê se discute prin o surprindere, ati facutu ca sê se inv. te guvernulu se aplicu legea, amu protestatu atunci cä-ci n'am potutu se vorbescu. Era sê ve spunu, cä prin asemenei procederii suntu in positiune d'a nu mai potu luă nici o mesura contra vagabundilor; sunt o multime de regulamente cari au fortia de lege in dispositiunile loru si cari nu potu fi suspendate de cätu prin unu votu alu Camerei, si fiindu cä nu potteamu sê le aplicu numai in parte, ati crediutu cä aveti dreptu a ve plange, si de aci ati trasu conclusiunea, cä vanu pusu in positiune ori sê veniti ca o bomba, seu natiunea are se cada suptu acesta plaga a vagabundilor; eu nu admitu acëst'a dilema. O natiune de 5 milioane nu potu peri ucisa de cătiva mii de omeni. Ea are negresit u dreptulu sê stavilesca orice reu, dar prin mesure intelepte si umane. De aceea amu dîsu, cä trebuia sê veniti c'lo lega binu cugetata, se veniti c'lo lega potrivita, contra careia cei mai amici ai rabinilor sê nu mai potă deschide gur'a. Dacea am cerutu ca sê ne punem in acea conditiune, care sê nu aiba altu caracteru de cätu acelua alu unei mesuri economice, si atunci caru stranii voru mai dice ce-va, atunci vomu dice si noi ca Irland'a vomu dîce ce-va mai multu, vomu dice ce a dîsu Polonia? Rogu dar inc' o data pe onorabilii domni sê nu puna cestiunea astufelu cä-ci atunci va fi considerat u acelui proiectu de lege ca o arma politica; er nu ca pornit u dintr'unu simtiemintu natiunalu!

Noutati Straine.

ANGLIA. Parlamentulu Angliei a avutu la 30. aprilie una siocintia de mare insemnatate, care a adusu pre Disraeli in trist'a alternativa, ca seu sê repasiesca de la guvernul seu sê desolve parlamentulu.

Siedintia s'a inceputu la 4 ore d.m. si a duratu pana demanetia la 3 ore, tempu de 11 ore; obiectul per tractarei a fostu cauza Irlandiei si resolutiunea lui Gladstone. Inainte d'a trece la ordinea dilei s'au intemplatu unele incidente pre caracteristice, cari voimiu a le aminti cu cateva cuvinte. Patru deputati nou alesi, de partit' a conservativa, au intrat in parlamentu unulu dupa altulu, ca se-si depuna juramentul. — Acesti deputati noui fura salutati cu vivante sgomotose d'in partea conservativilor. Abia s'a restituitu liniscea, pe candu se scola Reardon (dep.din Irlanda) si interpelat, intr'unu modu forte aspru, pre ministrul de in terne: ore absolviti-se va fenianilulu Berret, care s'a comdamnau la morte? Ministrul dechiara intercaliunea de necuviintiosa, deci nici nu va da nici unu respunsu. Partit' a guvernamental a aplaudat cuventarea ministrului, opusetiunea a murmurat. Iritatiunea si-a ajunsu culmea, candu col. Surtees a postit, ca se se dee cetire juramentului, ce au detorit a depune mai nainte membri catolici ai parlamentului. Partit' a opusetiunale s'a scolatu iritata si a protestat in contra acestei insuite. Estu modu s'a pregatit animele la discutarea momentosa, ce era se urmeze.

Trecuse media-nopte; in parlamentu domnia o temere si iritatiune, ce arare ori se pot observa in parlamentulu Angliei. Partit' a guvernului se temea de vitorulu, ce o amintia; opusetiunea era iritata pana la sufletu de insultele contrarilor. Atunci luau cuventul Gladstone si si-argumentau de nou resolutiunea cu o elocintia rara. — Cuventul d'in urma a fostu alu lui Disraeli, care asta-data a respunsu in seurtu, si fara sarcasmu. Argumentul principale alu lui a fostu si a remasu, ca prin desfintarea basericelui irlandese s'ar amenintia proprietatea, s'ar maria ura ce domnesce intre catolicii si protestantii d'in Irlanda, etc. — La 2 ore demanetia s'a pusu la votu prim' a resolutiune a lui Gladstone, in intielesulu care-a „baserica de statu d'in Irlanda inceta de a mai esiste ca atare — cu privire la sustinerea toturor intereselor personali si a dreptului de proprietate individuala.“ Resolutiunea lui Gladstone fu primita cu 330 contra 265 voturi; va se dica una majoritate de 65 s'a declarat contra guvernului. Bucuria opusetiunei a fostu mare, intogma ca confusiunea partitei guvernamentale. S'a scolatu Disraeli si a propusu, ca se se amane siedintele pana luni, Gladstone n'a fostu in contra propunerei; si asie parlamentul a primitu propunerea lui Disraeli fara contradicere.

RUSSIA. Mai este dile se respandise faim' a prin diuarie, ca Rusia aru fi concentrat la langa Prutu 40,000 ostasi. Acest' a scire de sensatiune, care se ivi mai antaiu prin foile d'in Parisu, pana acum nu s'a constatatu nici d'in o parte; corespondintele de la frontariele rusesci, anume d'in cetatea Stary-Constantinow, depositulu principalu de arme pentru operatiunile militare in Podolia si Besarabia, nu scu nimica de ore care concentrare a trupelor rusesci; sunt inse alte evenimente de interesu politico-militariu, cari se petrecu in Russia. Se dice adeca, ca garnisonele rusesci mai nice, cari pana acum erau imprastiate prin diverse cetati ale Podoliei, pre la mediul lunei acestei-a au primitu ordra, se se concentreaza in cetatea podola Kamieniec; altecum garnisonele acestea constau numai d'in 5—6000 de ostasi, infanteria si cavaleria. Lazaretulu celu mare pentru militari s'a si inaintiatu in acea cetate; s'a straportat medicamente, instrumente chirurgice si alte obiecte fabricate in Vien'a. Pentru obiectele acestea nu s'a platit vama de importu la frontariele Rusici, ci s'a legitimat numai cu certificate edate de intendantele supremu alu armatei d'in Kamieniec.

GERMANIA. Cestiunea de adresa in parlamentulu vamale este una ocasiune favorable pentru ca partidele se-si pot face socota despre poterile loru; cu atatu mai vertosu, pentru ca parlamentul nu consista decat d'in parti de cele mai diferite colori. Disputa escata cu ocazie a alegerilor de la Wurtemberg'a a dovedit intre adeveru, ca partidele parlamentului nu sunt numai partide dupa nume, ci partide, cari nutrescu ura un'a in contra altei-a, si cari se deosebesc forte un'a de alt'a atatu cu privire la scopurile, mediulocle, sentiemintele, catu si la trecutul loru.

Intrebarea prima este: se se tramita ore, in generu, adresa la cuventulu de tronu alu regelui Prusiei? Tramiterea adresei este sustinuta mai cu sema prin Metz, Bamberger, Bluntschli, creditiosi ai intrunirei nationali (Nationalverein) de la mediadi, care a sustat mai nainte; catra acesti-a se alatura liberalii nationali, cari au si gatit proiectul de adresa.

De alta parte, adres'a se considera ca superflua: pentru ca ori cum ar fi compusa, ea n'ar pot de catu a produce una desbinare mai agera. Disputa a supr'a adresei — asie argumenteza acesta partida —

ar' acitia numai partide, ar rechiamat multu tempu, si nu ar' avea nici unu resultatu practicu.

Amicii adresei voiescu, cu ori ce pretiu, a-si exprime in adresa dorintia ca, estindiendo-se sfera activitatii parlamentului vamale, unitatea economica se se straforme catu mai curendu in unitate politica.

Daca tramiterea adresei se va decide in contra acestor arguminte, partid' a contraria are intentiunea de a propune una adresa, prin carea, alipindu-se catra institutiunile contractuali a le parlamentului vamale, nu va vatem ci va impaciul elementele de la media-di.

MUNTENEGRU. In tier'a acest'a inca se pune in lucrare o comedie constitutiunala, buna ora ca in Ungaria. Principale a conchiamatu o adunantia nationala, constatariora numai d'in capitani districtuali, pre cum sunt in diet'a Ungariei deputatii cea mai mare parte oficianti. Constituant'a Muntenegegrului a statutu ormai: 1) Principelui i-se placidezia o lista civila de 6000 galbeni; lefa de pana acum a principelui era necunoscuta, de siguru inse mai mica, de catu cea votata de constituant'a acest'a, pentru ca veniturile intregului principatu facu numai 20,000 taleri. 2) Cass'a statutu se va administrat pe viitoru de o comisiune de trei membri d'in senatu, va se dica de unu triumviratu alu senatului. 3) Senatulu va conduce administratiunea interna, politic'a esterna remane in sfera de activitate a principelui. 4) Senatulu e responsabilu adunantiei nationale (care, pre cum vediu ramai mai susu, consta d'in oficianti, adeca d'in sierbitori de ai statului, si nu d'in representantii poporului).

Turci au concentrat la frunariele Muntegegrului o armata de 14,000 ostasi cu 50 tunuri, sapientiuri si edifica fortarete.

Varietati

* * * (Procesul de asasinare intentat in contra doioarei Julia Ebergényi) (Diu'a dantia a pertratarii finale. Atatu faptele produse in actulu de acusatiune, catu si respunsurile inculpatei la interrogatoriul presiedintelui, au potutu convinge pe fia-care inca in siedintia acest'a, ca ne afaram naintea abisului unei crimi infioratorie, causata prin frivolitatea cea mai mare si prin cupiditatea nemarginata dupa titluri. Ca documente s'a presentat tribunalul corespondinti a intre Chorinsky si Ebergényi, o multime de epistole, in cari Chorinsky numesce pe femeia sa: stervu de comedianti, canalia infama, bestia, broasca puturosa; se plange, ca „acest'a persona prostituita ne stava in cale“, incurageaza pe iubit' a sa, „se faca totu ce e cu putintia, pentru ca se succeda intreprinderca“, o asta, „se lapede tote, si se fia preceata, ca se nu o prinda nime.“

Juli'a Ebergényi nega, ca aru fi comisua ea acea crima, si produce mai multe versiuni noue, cari nu stau nici intr'unu nesu cauza. Una data nega, alta data recunosc, ca a fostu in München pe tempulu acelu-a, viresce inse vin'a pe o amica a ei, pe carea acum o numesce „baronesa Vay“, acum „Vicki Horváth“ si de la care sustine, ca a primitu tote obiectele deluptului; dice, ca a caletorit la München spre a impacata pe Matild'a cu barbatulu ei, seu pentru ca se scota de la ea documentele, cari se receru la despartirea judetiala. Se constata, ca dupa arestarea Juliei Ebergényi facandu-se investigatiune in cartirulu ei s'a afisatu mai multe obiecte de ale contesei Chorinsky, intre acestea si epistolele contelui catra Ebergényi.

Diu'a a doua a pertratarii finale fu menita pentru ascultarea marturilor; se produsera mai multe scriitori, cari in legatura cu cele de mai nainte descoperu fantanu si pe autorul crimi de multu intentiunate; se cetira protocoale medicilor judetiali despre obductiunea cadavrului si analisa chemica.

In diua a treia a pertratarii finale se inchiaia producerea documentelor pentru constatarea crimi. — Intre martori se afla si unu baron Ludovic Lopresti, care joca a role curioasa in deslegarea nodului Ebergényicu, pe cum se exprima respectivulu. Chorinsky laru-gase, se-i „de unu indreptariu, pentru ca se pota esoperi de la judestet despartirea de femeia sa. Lopresti i-recomanda, se incepe cu unu „tractamentu“, la care nu se poate opune nici o femeie, si in fine se face intrebuintare de dreptul disciplinariu alu barbatului, pentru ca apoi in presintia unor martori se storea de la femeia marturisirea, ca matrimoniu „nu e consumat.“

Diu'a a patra a pertratarii finale fu dedicata pledarilor procuratorului de statu si a operatorului. Procuratorul statului intr-o cuventare de doue ore mai adunata părtele disiecte ale materialului procesual; obiectivu si fara patima produse unulu catu unulu d'intre multele arguminte pentru demonstrarea culpei, si inchiaia cu propunerea: „Inaltul tribunalu se dechiarare pe Juli'a Ebergényi vinovata, ca faptul nemeditat alu crimei de asasinare si se o condamne la morte prin strengu.“

Aoperatorul Dr. Neuda lasandu la o parte intrebarea, ore vinovatu e clientulu seu ba, incercand a combate marturisirea inculpatei, ce a fostu depus-o in data dupa arestare, pentru ca acea marturisire s'a revocat mai nainte de a fi

suscrisa de Iuli'a Ebergényi; areta, ca pedepsa de morte nu mai corespunde spiritului umanu alu tempului nostru, intona cercutarea, ca autorul crimei e contele Chorinsky, care prin amorulu seu pasiunatu a sedus pe femeia slabă, si a facut d'in ea instrumentul crimei.

Tribunalul accepta argumentarea operatorului si condamna pe Iuli'a Ebergényi la inchisoare grea de 20 ani, apartita cu arestul separat de catre o septemană in fia-care anu, la perderea nobilimii pe teritoriul codicelui penal asutriacu, si la restituirea speselor procesuale.

* * * (Honvedii.) Mai multi oficieri superiori de ai conve-dilor supt conducerea „generalului“ Vetter voru merge ca deputatiune la Majestatea sa, spre a-i multiai pentru biletul de mana d'in urma, prin care se ordineaza pensiunarea conve-dilor d'in midocele poporelor statului austriacu.

* * * (Contelle Crivelli.) Reprezentantele Austriei la curia d'in Rom' a morit lovit de guta. Ca urmatorul lui se desemna baronul Meysenburg.

* * * (Imperat'sa Carlot'a), despre care de unu tempu incore nu se mai audu nimic'a, in decursul lunei acestei-a la consultarea medicilor va intreprinde o caletoria. Imperat'sa se afla catu de bine, atatu corporalninte catu si spiritualninte; de repetite ori a exprimat dorintia a cereret castelul Miramare. Despre intemplare d'in Austria e totu-deun'a bine informata, si corespunde continuu cu mai multi membri ai familiei imperat'sei d'in Austria.

* * * (Diu Dr. Ratiu), caletorindu de la Pest'a catra casa, in trecerea sa prin Oradea mare, fu salutat de intreg'a ten-rime romana de la academ'a reg. de acolo. La bineventatirea tenerimii dlu dr. Ratiu respunse, ca de cat a tota tenerimea romana e inspirata totu de a celu-a-si zelul pentru interesul patriei romane si a lunatiunii, de care zelul fu ferice a se convinge in caletoria sa de doue septemane, atunci invinge-gerei nostra e sigura, ca-ei lupta e drepta. — Tenerimea entuziasmata de insuficitorile cuvinte ale stimului ospe, si-lu remas bunu de la d'insula, ducendu eu sine cele mai dulci suveniri de diu'a acesta.

* * * (Productiunea de tabacu in Austria in a. 1867). Fabricile de tabacu si sugari d'in Austria, la numera 22, au produs in a. 1867 urmatorile fabricate: 853,283,707 sugari, 4,266,400 puncti de tabacu finu 41,717,600 puncti de tabacu ordinariu, 1,404,573 puncti altu soiu de tabacu. — D'in acesta cantitate se repartisea pre Transilvania: 715,517,457 sugari, 2,159,800 puncti de tabacu finu, 26,115,700 puncti de tabacu ordinariu, 1,243,450 puncti altu soiu de tabacu.

Sciri electrice.

Londonu, 6 maiu. In siedintia de eri a case de diosu Disraeli a dechiarat, ca consiliul lui primitoriu la desolverea parlamentului s'a referitu numai la cestiunica basericelui irice. Daca s'ar uivat altă greutati, ministeriul va trebui se cera de nou deciziea reginei.

Madridu, 5 maiu, Camer'a a primitu cu 94 de voturi contra 27 o lege, care imputernicesce pe guvernul a emite obligatiuni pentru ajutorarea calilor ferate. Guvernul va impartiti obligatiuni le acestei-a dupa necesitate.

Florentia, 8 maiu. Clironomul Prusiei va renunca la Berolinu in 8 l. c.

Fiindu ca trasurele calii ferate pre lineele inferiore catra Oradea-M. si Aradu pleca numai una data pre dì, a nume deminetia, si numai singura trusa pre linea Pesta-Temisior'a pleca ser'a, am schimbat datul estrei diurnalului nostru asie precum se vede in frunte. De altmintrea tota schimbarca este numai in datu, punendu-se diu'a aparintie. Red.

(3-3)

Publicatiune.

In urm'a legii votate de corpurile legiuitorilor din Romania pentru infinitarea de drumuri judetiene si vecinale in tote judetiele, fiindu necesitate de 30 ingineri geometri, cari se fia insarcinati cu constructia unor asemenea drumuri, se publica spre scris toturor acelor'a, cari aru voia a se angaja in asemenea calitate, de a se prezinta la Ministeriul Lucrariilor publice in Bucuresti in terminu de trei lune de astazi si spre a fi numiti in acele posturi.

Conditioanele de admisibilitate sunt:

1-a. A fi de nationalitate Romanu.

2-a. A proba ca a absolvit cu successu cursurile vre-unei scole speciali de ingineria si ca a practicat aceea specialitate sau ca a functionat ca oficiere de geniu in vre-o armata.

3-a. Retributiunea ce li se va accorda este de 300 franci efectivi pre luna afara de cheltuiile de transportu.

Ministrul P. Donici.

Bucuresti 28/9. apr. 1868.

Proprietarul, redactorul responditorul si editorul:

ALESANDRU ROMANU.